

" ...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Danıştay 10. Dairesi'nin 9.2.1993 günlü başvurma kararının gerekçesi aynen şöyledir :

"Devlet memurlarının emeklilik hakları, 5434 sayılı Emekli Sandığı Yasasıyla memuriyet statüsüne bağlı olarak düzenlenmiştir. Bu yasal düzenlemeye göre emekli kesenek ve karşılıkları, kural olarak memurların kazanılmış hak aylık dereceleri üzerinden tahsil edilmekte; emekli aylıkları da yine kazanılmış hak aylık dereceleri bu derecelerin gösterge ve ek göstergeleri ile görev ünvanının ek göstergeleri üzerinden hesaplanmaktadır. Emeklilik statüsüyle memuriyet statüsü arasında kurulan organik bağın sonucu olarak memuriyet statüsünde yapılan değişiklikler emeklilik statüsünü de doğrudan etkilemektedir. Memuriyet statüsünde yapılan değişiklikler, değişikliğe ilişkin yasal düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra emeklilik statüsüne geçenler hakkında doğrudan uygulanmaktadır. Ancak memuriyet statüsünde derece yükselmesine olanak sağlayan değişikliklerin aynı memuriyet statüsünde bulunup, değişiklikten önce emeklilik statüsüne geçenler hakkında doğrudan uygulanması mümkün olmamakta; eski emeklilerin durumu değişikliğe ilişkin yasal düzenlemede özel olarak düzenlenmektedir. Nitekim bütün memurlara birer derece verilmesine ilişkin 2182 sayılı Yasada ve kadrosuzluk nedeniyle terfi edemeyen memurların üst derecelere yükselmesine olanak sağlayan 331 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede daha önce emekliye ayrılmış olanlar da yasal düzenlemenin kapsamına alınmış; bu şekilde aynı memuriyet statüsünden emekliye ayrılanların emeklilik hakları eşitlenmiştir.

Yüksenilebilecek derece tavanı memuriyet statüsünün önemli bir ögesini oluşturmaktadır. Polis memurlarının 657 sayılı Yasada 5. derece olarak belirlenen yükselebilecekleri derece tavanı, 351 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle 15.1.1989 tarihi itibarıyla 3 ncü dereceye yükseltilmiştir. 30.12.1988 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan "Çeşitli Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin 3 ncü maddesiyle 657 sayılı Yasanın 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün (B) bendinin 3 ncü fıkrası değiştirilmiş; "Emniyet müdürleri ve bu sıfatı taşımakta olan emniyet teşkilatı mensupları ile başkomiser ve emniyet amirleri dışında kalanlar 3 ncü derecenin son kademesine kadar yükselebilirler" kuralı getirilmiştir. Ancak 351 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede daha önce emekliye ayrılmış polis memurlarının yeni tavan derecesinden yararlanmalarına olanak sağlayacak bir düzenleme yapılmadan polis memurlarının tavan derecelerinin 3 olduğu yolundaki kuralın 15.1.1989 tarihinde yürürlüğe gireceği 21 ncı maddede belirtilmiştir.

15.1.1989 tarihinden önce emekliye ayrılmış polis memurlarına , yasal değişikliklerle aylık tutarlarında oluşan farkların aynı rütbe kadro ünvanı ve derecelerden bağlanmış emekli aylıklarına yansıtılmasını öngören 1101 sayılı Yasanın ek 2 nci maddesinden hareketle 351 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanması da mümkün değildir. Çünkü 1101 sayılı Yasada memuriyet statüsüyle ilgili derece yükselmelerinin daha önce emekliye ayrılanlara uygulanmasına olanak tanıyan bir düzenleme yapılmamıştır. Yasal değişiklikler sonucu doğan aylık farklarının ayrı rütbe, kadro ünvanı ve derecelerden bağlanan emekli aylıklarına yansıtılması konusuyla sınırlı anılan yasal düzenlemenin kapsamının, eski emeklilere derece yükselmesine olanak tanıyacak biçimde genişletilmesi düşünülemez.

351 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girmesinden sonra polis memuriyetinden emekliye ayrılanlar arasında tavan derecesi 3 olanlar ile tavan derecesi 5 de

kalanlar olmak üzere iki kesim oluşmaktadır. Söz konusu kanun hükmünde kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte polis memuriyetinde olanlar, eski tavan derecesi 5 nci derecede geçen hizmetleri de değerlendirilip 3 ncü dereceye kadar çıkabilme ve bu dereceden emekliye ayrılma olanağından yararlanabilmekte; kanun hükmünde kararnamenin yürürlüğünden önce emekliye ayrılıp tavan derecesinin 5 nci dereceyle sınırlandırılması nedeniyle başarılı hizmet yıllarına rağmen derece yükselmesi yapamayanlar ise yine 5 nci dereceyi aşamamaktadır.

Anayasa Mahkemesi'nin pek çok kararında tanımlandığı gibi, hukuk devleti; insan haklarına saygı gösteren, bu hakları koruyucu adil bir hukuk düzeni kuran, bunu sürdürmeye kendisini yükümlü sayan, bütünüyle hukuka uyan devlet demektir. Hukuk devleti niteliğini kazanmanın vazgeçilmez koşullarından biri de yasalar önünde herkesin eşitliğidir. Anayasa'nın 10 ncu maddesinde yer alan eşitlik ilkesi Anayasa Mahkemesi kararlarıyla açıklanmıştır. Bu kararlarda belirtildiği üzere, eylemli değil, hukuksal eşitliği öngören eşitlik ilkesi, hukuksal durumları aynı olan kişiler arasında haklı bir nedene dayanılmadan ayırım yapılamayacağı esasını içermektedir. Böylece eşitlik ilkesine yer veren Anayasa hükmü, hukuki açıdan kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlara değişik uygulama yapılmasını, yasa önünde ayırımı yasaklamaktadır.

Yukarıda açıklanan 351 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ise, polis memurluğu statüsüne bağlı emeklilik haklarında haklı bir nedene dayanmadan farklılık yaratmıştır. 15.1.1989 tarihinden önce, o tarihte tavan derecesinin 5 nci derece olması nedeniyle üst dereceye yükselmeden emekliye ayrılmış olan polis memurlarının yeni tavan derecesinden yararlandırılmamaları; 351 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle adil ve yeterli görülmeyip değiştirilen eski yasal düzenlemedeki tavan derecesi uygulamasının sadece belli kişilere özgü olarak devam ettirilmesi sonucunu doğurmaktadır. Aynı memuriyet statüsünde bulunan, memuriyet statüsünün öngördüğü kişisel nitelikleri ve hukuki durumları aynı olan kişilerin, kararnamenin yürürlüğe girdiği 15.1.1989 tarihi itibarıyla farklı tavan derecesi uygulamasına tabi tutulması, emeklilik statülerinin değişik biçimde saptanması, eşitlik ilkesiyle bağdaşmamakta ve hukuk devleti ilkesine aykırı düşmektedir.

Açıklanan nedenlerle 351 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 657 sayılı Yasanın 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün B bendinin 3 ncü fıkrasının değiştirilmesine ilişkin 3 ncü maddesinin (3-a) hükmünün ve bu hükmün 15.1.1989 tarihinde yürürlüğe gireceğine ilişkin 21 nci maddesinin Anayasanın 2 nci, 10 ncu maddelerine aykırı olduğu kanısına varıldığından, anılan madde hükümlerinin iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına ve Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda vereceği karara kadar dosyanın bekletilmesine 9.2.1993 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.""